

وینار معرفی ییمه پهپاد

ارائه دهنده: علیجانی

نام خانوادگی ارائه دهنده: علیجانی
زمینه فعالیت:

- بیمه باربری،
- بیمه مسئولیت حمل و نقل،
- بیمه کشتی
- بیمه هواپیما

سابقه فعالیت: ۲۸ سال
راه های ارتباطی:

- موبایل: ۰۹۱۲۳۳۵۱۰۶۷
- نشانی ایمیل: alijani@gmail.com
- لینکدین: www.linkedin.com/in/hamid-alijani-a6b01743

دلایل برگزاری وینار:

- الف- انتشار کلوز استاندارد پوشش بیمه ای پهباد توسط گروه مشورتی بازار هوانوردی لندن در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۰۱
- ب- الزام سازمان هواپیمایی کشوری به خرید بیمه نامه برای پهبادهای در قبال اشخاص ثالث

تعریف پهپاد (Drone)

تعریف پهیاد از دیدگاه:

- سازمان هواپیمایی کشوری (CAA)
- سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی (ICAO)
- بیمه‌گران (Underwriters)

دیدگاه سازمان هواپیمایی کشوری:

بر اساس شیوه نامه شماره ۹۰۶۰ سازمان هواپیمایی کشوری، به وسیله پرنده که از راه دور هدایت می‌گردد پهپاد گویند.
در مقررات سازمان هواپیمایی کشوری اسامی فارسی دیگر نیز برای پهپاد قید شده است که عبارتند از:

۱. پرنده کوچک هدایت پذیر

۲. وسیله پرنده هدایت پذیر از دور

۳. ریز پرنده

و برای معادل انگلیسی آن از واژگان ذیل استفاده شده است:

الف - Drone

ب - Remotely Piloted Aircraft

دیدگاه سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی :

❑ Unmanned Aerial Vehicle (UAV)

❑ معادل فارسی: وسیله پرنده بی سرنشین

❑ Unmanned Aircraft (UA)

❑ معادل فارسی: هواگرد بی سرنشین

❑ Unmanned Aircraft System (UAS)

❑ معادل فارسی: سامانه هواگرد بی سرنشین

❑ Remotely Piloted Aircraft (RPA)

❑ معادل فارسی: هواگرد هدایت‌شونده از راه دور (یا کنترل از راه دور)

❑ Remotely Piloted Aircraft System (RPAS)

❑ معادل فارسی: سامانه هواگرد هدایت‌شونده از راه دور

❑ Autonomous Aircraft

❑ معادل فارسی: هواگرد خودگردان

دیدگاه سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی :

سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی صرفاً مقررات مربوط به هواگرد هدایت‌شونده از راه دور (RPA) را تدوین نموده که بر اساس ضمیمه ۷ سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی هواگردهای بی‌سرنشین به دو دسته تقسیم می‌شوند:

❖ بالون بدون خلبان یا Unmanned Free Balloons

❖ هواگرد هدایت‌شونده از راه دور یا Remotely Piloted Aircraft

دیدگاه بیمه گران:

در راستای تصمیمات سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی و مقررات سازمان هواپیمایی کشوری که به صراحت مقررات برای هواگرد هدایت‌شونده از راه دور (RPA) تدوین شده است، از دیدگاه بیمه گران نیز علیرغم این که عنوان بیمه نامه استاندارد پهپاد، **Unmanned Aircraft Insurance Policy** می باشد اما مستند به بخش تعاریف و استثنائات عمومی بیمه نامه، بیمه گران نیز از مقررات سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی تبعیت نموده اند.

قوانین و مقررات مرتبط با پهیاد

قوانین و مقررات داخلی:

- ☐ آیین نامه مدیریت و ساماندهی وسایل پرنده فوق سبک غیرنظامی مورخ ۲۴/۰۵/۱۳۸۶
- ☐ شیوه نامه ۷۵۰۶ - دی ماه ۱۳۹۵
- ☐ شیوه نامه ۹۰۰۲ - اسفند ماه ۱۳۹۷
- ☐ شیوه نامه ۹۰۶۰ - فروردین ماه ۱۴۰۰
- ☐ شیوه نامه ۹۰۶۰ - خرداد ماه ۱۴۰۰
- ☐ شیوه نامه ۹۰۶۰ - آبان ماه ۱۴۰۰

قوانین و مقررات داخلی:

هدف از تدوین شیوه نامه ۹۰۶۰:

۱. کاربران، مالکین و بهره برداران بتوانند به آسودگی و با رعایت مقررات و به شکل مسئولانه به استفاده از پهپاد بپردازند
۲. کاربران، مالکین و بهره برداران از حقوق و تکالیف خود در زمینه مسائل مختلف مرتبط با پهپاد آگاه شوند
۳. ایجاد یکپارچگی جهت پذیرش پهپاد و عملیات پرواز ایمن این نوع از وسایل پرنده در کشور
۴. نظارت بر فعالیت پروازی پهپادها با کاربرد غیرنظامی
۵. ساماندهی عملیات پرواز پهپادهای غیرنظامی به منظور کاهش نرخ سوانح و حوادث هوایی و مخاطرات امنیتی
۶. ایجاد بانک اطلاعاتی پهپادهای غیرنظامی در کشور

قوانین و مقررات داخلی:

بر اساس شیوه نامه ۹۰۶۰ طبقه بندی پهبادهای به شرح ذیل می باشد:

رده پهباد	حداکثر وزن مجاز پرواز	حداکثر ارتفاع پروازی مجاز (متر)	نیاز به ثبت و دریافت علامت ثبتی
C۰	۲۰۰ گرم	۵۰	ندارد
C۱	۹۰۰ گرم	۱۲۰	دارد
C۲	کمتر از ۴ کیلوگرم	۱۰۰	دارد
C۳	۲۰ کیلوگرم	۱۲۰	دارد
C۴	۳۰ کیلوگرم	۱۰۰	دارد

قوانین و مقررات داخلی:

انواع کاربری پهباد ها بر اساس شیوه نامه ۹۰۶۰:
در این شیوه نامه نوع کاربری در بر گیرنده موارد ذیل می باشد:

- تفریحی،
- ورزشی،
- خدماتی،
- تجاری و
- تحقیقاتی

در صورتی که پهباد یا عملیات آن در رده های مشخص شده در این سند قرار نمیگیرد، مالک موظف است قبل از استفاده از پهباد مجوز خاص را از سازمان اخذ کرده باشد.

کنوانسیون های بین المللی:

❑ ماده ۱۵ کنوانسیون پاریس ۱۹۱۹ (اصلاح شده در پروتکل ۱۵ ژوئن ۱۹۲۹) نخستین بار اصطلاح پرواز بدون خلبان (fly without a pilot) وارد چارچوب حقوقی شد و به موجب آن چنین هواگردهایی فقط با مجوز خاص می توانند بر فراز قلمرو دیگر کشورها پرواز کنند.

❑ ماده ۸ کنوانسیون شیکاگو ۱۹۴۴ که در آن اصطلاح پرواز بدون خلبان به هواگرد بدون خلبان (pilotless aircraft) تغییر یافت که به موجب آن پرواز این هواگردها باید با مجوز خاص و تحت کنترل ایمن صورت گیرد تا خطری برای هواپیماهای غیرنظامی ایجاد نشود.

سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی (ICAO) :

- ۲۰۰۳ - در کنفرانس یازدهم ناوبری هوایی برای **نخستین** بار وسیله پرنده بی سرنشین (Unmanned Aerial Vehicle) به عنوان هواگرد بدون خلبان تعریف شد.
- ۲۰۰۷ - **تأسیس** گروه مطالعاتی سامانه‌های هواگردهای بی سرنشین (UASSG) با هدف هماهنگی فعالیت‌های سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی در حوزه سامانه هواگرد بی سرنشین (Unmanned Aircraft System) **تدوین** مفهوم مقرراتی، بازبینی استانداردها و توصیه‌های اجرایی (SARPs) سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی.
- ۲۰۰۹ - **گروه** مطالعاتی سامانه‌های هواگردهای بی سرنشین در سپتامبر ۲۰۰۹ **تصمیم گرفت** دامنه تمرکز خود را از تمامی سامانه‌های بی سرنشین (Unmanned Aircraft System) محدود کند **به** آن‌هایی که از راه دور هدایت می‌شوند (یعنی Remotely Piloted Aircraft System) زیرا که تنها، هواگردهای بی سرنشینی که از راه دور هدایت می‌شوند (یعنی RPA) **قابلیت ادغام با هواپیماهای سرنشین‌دار** در فضای هوایی تفکیک نشده و فرودگاه‌ها را دارند.
- ۲۰۱۲ - **نخستین بسته** مهم از **استانداردها و توصیه‌های اجرایی** مرتبط با RPAS برای **انکس ۲** (قوانین پرواز) و **انکس ۷** (تابعیت و علائم ثبت هوا) به تصویب رسید.
- ۲۰۱۸ - شورای ICAO ساختار مقرراتی برای صدور گواهی‌نامه‌های خلبان از راه دور را تصویب کرد که از نوامبر ۲۰۲۲ لازم‌الاجرا شد.

بیمه نامه استاندارد بازار بین المللی پهادها

چرا بیمه نامه استاندارد برای پهپاد تنظیم شد؟

در سال های اخیر، افزایش چشمگیر استفاده از پهپادها در فعالیتهای تجاری و تفریحی موجب شد که بازار بیمه به دنبال پوشش های تخصصی تری برای این نوع هواگردها باشد.

در اوایل سال ۲۰۲۴ گروه تدوین کلوزهای بیمه هوانوردی با درخواست یکی از فعالان بازار مواجه شد که نیاز به یک متن بیمه نامه خاص برای ریسک های مرتبط با پهپادها را مطرح کرده بود. تا آن تاریخ بسیاری از بیمه گران تلاش کرده بودند متن های موجود مثل AVN1D را برای پهپادها تطبیق دهند اما این روش ناکارآمد بود. بنابراین، پیشنهاد شد که یک متن مستقل تدوین گردد.

چه کسانی بیمه‌نامه استاندارد پهیاد را تدوین کردند؟

این متن توسط AICG که اعضاء اصلی آن نمایندگان انجمن های زیر بودند تهیه شد.

LIIBA – London & International Insurance Brokers' Association

IUA – International Underwriting Association of London

LMA – Lloyd's Market Association

نام و شماره کلوز بیمه نامه استاندارد بین المللی پهپاد

عنوان بیمه نامه استاندارد پهپاد:

UNMANNED AIRCRAFT INSURANCE POLICY

شماره کلوز بیمه نامه استاندارد پهپاد:

AVN146

در چه تاریخی و طی چه مدتی بیمه نامه استاندارد پهپاد تدوین و تصویب گردید؟

فرآیند تدوین بیمه نامه از اوایل ۲۰۲۴ با دریافت درخواست بازار آغاز شد و طی چند ماه با استفاده از پایه AVN1D، نسخه اولیه تدوین گردید.

در نهایت پس از دوره مشاوره رسمی ۳۰ روزه و جمع‌بندی بازخوردها، در اکتبر ۲۰۲۴ منتشر شد. بنابراین می‌توان گفت فرآیند رسمی آن حدود ۶ تا ۹ ماه طول کشید.

ساختار ییمه نامه

ساختار بیمه نامه

- ❑ جدول مشخصات بیمه نامه (Policy Schedule)
- ❑ تعاریف (Definitions)
- ❑ بخش اول (Section 1) - خسارت فیزیکی به اموال بیمه شده
- ❑ بخش دوم (Section 2) - مسئولیت قانونی در برابر اشخاص ثالث
- ❑ هزینه های دفاع و تسویه دعاوی (Defence and Settlement Payments)
- ❑ استثنائات عمومی (General Exclusions)
- ❑ شرایط عمومی (General Conditions)

کلوزهای پیوست‌شده‌ی پیش‌فرض بیمه‌نامه

- ❑ Noise and Pollution and Other Perils Exclusion Clause AVN46B (Amended)
 کلوز استثنای آلودگی صوتی، آلودگی و سایر خطرات AVN 46B (اصلاح شده)
 ❖ تغییر "aircraft" به "Unmanned Aircraft"
- ❑ Asbestos Exclusion Clause 2488AGM00003 (Amended)
 کلوز استثنای آزبست 2488AGM00003 (اصلاح شده)
 ❖ تغییر "aircraft" به "Unmanned Aircraft"
- ❑ War, Hi-Jacking and Other Perils Exclusion Clause (Aviation) AVN48B
 کلوز استثنای جنگ، هواپیمارمایی و سایر خطرات (هوانوردی) AVN 48B (اصلاح شده)
 ❖ حذف "crew in Flight"
 ❖ حذف "on board the Aircraft"
 ❖ تغییر "aircraft" به "Unmanned Aircraft" و "Unmanned Aircraft System"
 ❖ تغییر "Airfield" به "Location"
 ❖ حذف "engines shut down and under no duress"
 ❖ حذف "entirely suitable for the operation of the Aircraft"
 ❖ تغییر نگارشی از "whilst" به "while"

❑ Nuclear Risks Exclusion Clause AVN38B

کلوز استثنای ریسک‌های هسته‌ای – AVN 38B

❑ Date Recognition Exclusion Clause AVN2000A

کلوز استثنای تشخیص تاریخ – AVN 2000A

❑ Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999 Exclusion Clause AVN72

کلوز استثنای قانون قراردادهای (حقوق اشخاص ثالث) مصوب ۱۹۹۹ – AVN 72

❑ Cyber and Data Exclusion

کلوز استثنای سایبری و داده‌ای (بدون شماره)

تعاريف و اصطلاحات بیمه ای مرتبط با بیمه نامه استاندارد پهپاد

- ☐ صدمه بدنی (Bodily Injury)
- ☐ پرواز (Flight)
- ☐ زمینگیر (Ground)
- ☐ بیمه گذار (Insured)
- ☐ ایستگاه کنترل (Control Station)
- ☐ لینک‌های داده (Data Links)
- ☐ تجهیزات تله‌متری (Telemetry)
- ☐ تجهیزات محموله‌ای (Payload Equipment)

- ❑ تجهیزات زمینی (Ground Equipment)
- ❑ اموال بیمه شده (Insured Property)
- ❑ خسارت مالی (Property Damage)
- ❑ خسارت کلی (Total Loss)
- ❑ هواگرد بی سرنشین (Unmanned Aircraft)
- ❑ خلبان هواگرد بی سرنشین (Unmanned Aircraft Pilot)
- ❑ سامانه هواگرد بی سرنشین (Unmanned Aircraft System)

پوشش ها و استثنائات

بخش اول بیمه نامه

بخش اول: بیمه بدنه

۱- پوشش:

ساختار بیمه نامه از حیث خطر به صورت تمام خطر به جز خطرات مستثنی شده است اما از نظر وضعیت عملیاتی یا Operational Risk Categories محدود به وضعیت پروازی و زمین گیر شده است.

بخش اول: بیمه بدنه

۲- پوشش اضافی:

۱- در صورت فرود اضطراری هواگرد بی سرنشین (حتی در اثر فورس ماژور) در مکانی که برخاست ایمن ممکن نباشد، بیمه‌گران هزینه‌های معقول و ضروری جابجایی هواگرد به نزدیک‌ترین محل مناسب برای برخاست را پرداخت می‌کنند، حتی اگر هواگرد دچار خسارت فیزیکی نشده باشد.

❖ سقف این پرداخت همراه با خسارات احتمالی هواگرد، از «ارزش توافق‌شده» درج‌شده در بیمه‌نامه فراتر نخواهد رفت.

۲- در صورت وقوع خسارت یا فرود اضطراری، هزینه‌های اضطراری معقولی که بیمه‌گذار برای حفظ ایمنی فوری هواگرد پرداخت کرده نیز قابل جبران است.

❖ این پرداخت حداکثر تا ۱۰٪ از «ارزش توافق‌شده» مندرج در جدول مشخصات بیمه‌نامه خواهد بود.

استثنائات:

۱. عدم امکان استفاده (loss of use) از اموال بیمه شده
۲. فرسودگی، استهلاک، یخزدگی، گرمای بیش از حد، خشکی، رطوبت، نقص عملکرد، خرابی یا اشکال فنی در اموال بیمه شده، صرف نظر از علت آن. با این حال، خسارت فیزیکی ناشی از این عوامل در زمان پرواز (Flight) تحت پوشش قرار می گیرد.
۳. خراش یا بخارگرفتگی لنزها و تجهیزات دوربین، مگر اینکه در نتیجه حادثه ای باشد که هواگرد بی سرنشین دچار آن شده باشد.

استثنائات:

۴. سرقت یا تلاش برای سرقت اموال بیمه‌شده توسط بیمه‌گذار یا با اطلاع یا رضایت وی.

۵. خسارت یا از بین رفتن اموال بیمه‌شده در صورتی که وزن برخاست (Take-off Weight) از حد مجاز تعیین‌شده توسط سازنده تجاوز کرده باشد.

۶. خسارت یا از بین رفتن اموال بیمه‌شده در زمانی که درون یا بر روی وسیله نقلیه یا سایر وسایل حمل بدون مراقبت قرار داشته باشد (به‌جز زمانی که در حال حمل برای استفاده باشد).

پوشش ها و استثنائات

بخش دوم بیمه نامه

بخش دوم مسئولیت قانونی بیمه گذار در قبال اشخاص ثالث

۱- پوشش:

بیمه‌گران کلیه مبالغی را که بیمه‌گذار قانوناً ملزم به پرداخت آنها به عنوان خسارت جبرانی بابت صدمات بدنی (Bodily Injury) و/یا خسارت به اموال (Property Damage) وارد به اشخاص ثالث باشد و ناشی از وقوع حادثه‌ای باشد که در نتیجه استفاده از هواگرد بی‌سرنشین توسط بیمه‌گذار رخ داده، پرداخت نمایند.

- مسئولیت بیمه‌گران مشمول فرانشیز (Deductible) می‌باشد.

استثنائات:

- ۱- صدمه بدنی وارد شده به هر یک از مدیران، کارکنان یا شرکای تجاری بیمه‌گذار، در حالی که در چارچوب شغل یا وظایف خود برای بیمه‌گذار فعالیت می‌کرده‌اند.
- ۲- خسارت وارد به اموالی که متعلق به بیمه‌گذار بوده یا در اختیار، امانت یا تحت مراقبت و کنترل وی قرار داشته است.
- ۳- دعاوی ناشی از نقض حقوق مربوط به حریم هوایی، مگر در مواردی که در نتیجه فورس ماژور رخ داده باشد.
- ۴- دعاوی ناشی از نقض حریم خصوصی افراد.
- ۵- دعاوی ناشی از رهاسازی عمدی محموله (Cargo) از هواگرد بی‌سرنشین
- ۶- استثناء آلودگی صوتی، آلودگی و سایر خطرات
- ۷- استثناء آژبست
- ۸- استثناء سایبری و داده‌ای

استثنائات عمومی قابل اعمال بر تمامی بخش‌های بیمه‌نامه

این بیمه‌نامه در موارد زیر اعمال نمی‌گردد:

۱. در زمانی که سامانه هواگرد بی‌سرنشین توسط بیمه‌گذار برای اهداف غیر قانونی یا اهدافی غیر از آنچه در جدول مشخصات بیمه‌نامه درج شده مورد استفاده قرار گرفته باشد

۲. در زمانی که سامانه هواگرد بی‌سرنشین خارج از محدوده جغرافیایی مجاز قرار دارد، مگر به دلیل فرود اضطراری یا در نتیجه فورس مازور

۳. در زمانی که هواگرد بی‌سرنشین توسط فردی غیر از شخص مشخص شده در جدول مشخصات بیمه‌نامه هدایت شود.

۴. برای مسئولیتی که بیمه‌گذار طبق توافقی متعهد شده یا حقوقی را در آن توافق واگذار کرده باشد، مگر آنکه این مسئولیت حتی بدون وجود آن توافق نیز بر عهده بیمه‌گذار قرار می‌گرفت.

۵. برای دعاوی ای که طبق کلوز پیوست شده AVN48B تحت عنوان «استثناء جنگ، هواپیماربایی و سایر خطرات (هوایی)» مستثنی شده‌اند.

۶. برای دعاوی ای که طبق کلوز پیوست شده AVN38B تحت عنوان «استثناء خطرات هسته‌ای» مستثنی شده‌اند.

۷. برای دعاوی ای که طبق کلوز پیوست شده AVN2000A تحت عنوان «استثناء تشخیص تاریخ» مستثنی شده‌اند.

۸. برای دعاوی ای که طبق کلوز پیوست شده AVN72 تحت عنوان «استثناء قانون قراردادهای (حقوق اشخاص ثالث) مصوب ۱۹۹۹» مستثنی شده‌اند.

شرایط عمومی قابل اعمال بر تمامی بخش‌های بیمه‌نامه

۱. بیمه‌گذار موظف است همواره مراقبت‌های لازم را به عمل آورد و شخصاً یا با همکاری دیگران، تمامی اقدامات معقول و ممکن را برای جلوگیری یا کاهش هرگونه خسارت مشمول این بیمه‌نامه انجام دهد.

۲. بیمه‌گذار موظف است به موارد زیر پایبند باشد:

الف- توصیه‌های تولیدکننده ؛

ب- تمامی دستورات و الزامات مربوط به ناوبری هوایی و صلاحیت پروازی که توسط هر مرجع صلاحیت‌دار صادر شده باشد، و بر نگهداری ایمن، تعمیر و نگهداری و بهره‌برداری از سامانه هواگرد بی‌سرنشین تأثیرگذار باشد.

۳. بیمه‌گذار باید در اسرع وقت ممکن وقوع هر رویدادی را که احتمال دارد منجر به مطالبه خسارت گردد، به اطلاع بیمه‌گران برساند.

۴. بیمه‌گذار نباید هیچ‌گونه پذیرش مسئولیت، پرداخت، پیشنهاد پرداخت یا قول پرداختی را بدون موافقت کتبی بیمه‌گران انجام دهد.

۵. پوشش ارائه‌شده در بخش اول این بیمه‌نامه، تناسبی خواهد بود با هر بیمه‌نامه معتبر و قابل وصول دیگری که در دسترس بیمه‌گذار باشد. پوشش ارائه‌شده در بخش دوم این بیمه‌نامه، به‌عنوان بیمه مازاد نسبت به هر بیمه‌نامه معتبر و قابل وصول دیگری که در دسترس بیمه‌گذار باشد، محسوب می‌شود.

۶. پس از انجام هرگونه پرداخت تحت این بیمه‌نامه، بیمه‌گر قانوناً قائم‌مقام حقوق و دعاوی بیمه‌گذار نسبت به خسارت پرداخت‌شده خواهد شد، و بیمه‌گذار موظف است در این خصوص با بیمه‌گر همکاری کرده و تمامی اقدامات لازم را برای تحقق این حقوق و دعاوی به‌عمل آورد.

۷. بیمه‌گذار در طول دوره اعتبار این بیمه‌نامه، دارای تعهدی مستمر است و موظف می‌باشد هرگونه تغییری را که موجب افزایش ریسک‌های اعلام‌شده به بیمه‌گر گردد، فوراً به بیمه‌گر اطلاع دهد. اجرای تغییر منوط به موافقت بیمه‌گر و احتمالاً پرداخت حق بیمه اضافی است. در صورت عدم اعلام و موافقت، هیچ پوششی برای خسارات ناشی از این تغییرات برقرار نخواهد بود.

۸. این بیمه‌نامه به‌صورت کامل یا جزئی قابل انتقال به شخص ثالث نیست، مگر با موافقت کتبی قبلی بیمه‌گران.

۹. چنانچه دو یا چند هواگرد بی‌سرنشین تحت این بیمه‌نامه بیمه شده باشند، شرایط این بیمه‌نامه - از جمله حدود تعهدات مندرج در جدول مشخصات - به‌صورت مستقل برای هر هواگرد اعمال خواهد شد، مگر اینکه خلاف آن در این بیمه‌نامه تصریح شده باشد.

سایر کلوزهای قابل الحاق به بیمه نامه

- AVN 147 - Additions & Deletions (Combined)
- AVN 148 - Unauthorised Use – Theft Only
- AVN 149 - Breach of Air Navigation Regulations
- AVN 150 - Date Recognition Limited Coverage Extension (Unmanned Aircraft Hull & Liability)
- AVN 151 - Supplementary Payments
- AVN 152 - Medical & Related Expenses
- AVN 153 - Trespassers Costs
- AVN 154 - Extended Coverage Endorsement (Aviation Liabilities)
- AVN 155 - Extended Coverage Endorsement (Unmanned Aircraft All Risks)
- AVN 156 - Cargo Liability Endorsement

پایان